

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Допускається до захисту
В.о. зав. кафедри технології
виробництва молока і м'яса
назва кафедри
доцент, Косіор Л.Т.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
«Л» Л.Т.Косіор 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА В
УМОВАХ ТОВ «ГЕОЗЕМ-МАКАРІВ» КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав Найда С.В. С.В. Найда
прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Керівник доцент, Ластовська І.О. І.О. Ластовська
вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

Рецензент пр. Засуха І.В. І.В. Засуха
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Я, Найда С.В. засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2025

ЗМІСТ

	ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ	
	АНОТАЦІЯ	
	ANNOTATION	
	ВІДГУК КЕРІВНИКА	
	РЕЦЕНЗІЯ	
	ВСТУП	8
1	ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
1.1.	Теоретичні та практичні аспекти виробництва продукції вівчарства в Центральному регіоні України	9
1.2.	Класифікація та основні породи овець	13
1.3.	Технологія утримання овець	22
1.3.1.	Літнє пасовищне утримання овець	23
1.3.2.	Зимове стійлове утримання овець	25
2	МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ	27
3	РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	29
3.1.	Коротка характеристика ТОВ «ГЕОЗЕМ-МАКАРІВ»	29
3.2.	Аналіз стану та характеристика існуючої технології виробництва продукції вівчарства	31
3.3.	Технологія переробки продукції вівчарства	39
4	ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ВИРОБНИЦТВА ОВЕЧОГО МОЛОКА	41
	ВИСНОВКИ	42
	ПРОПОЗИЦІЇ	43
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	44

АНОТАЦІЯ

Найда С.В. Аналіз технології виробництва продукції вівчарства в умовах ТОВ «Геозем-Макарів» Київської області

Проаналізовано діяльність господарства ТОВ «Геозем-Макарів» Київської області, яке має земельний фонд 420 га, що використовується для вирощування кормових, зернових та технічних культур. Займається розведенням овець породи Лакон, що використовується для виробництва різних видів сирів та молока що реалізуються під власною торговою маркою "Soloviov Family Farm".

Поголів'я овець становить 1500 голів, з них 502 вівцематки, барани-плідники – 20, ярки ремонтні – 65, молодняк поточного року - 485. Утримують стадо в новозбудованих приміщеннях, розділених на секції, годівлею з кормового столу та автоматизованими напувалками.

Дана технологія дозволяє успішно поповнювати стадо овець високопродуктивними тваринами, оскільки вихід ягнят на 100 овець становить 96,6%, а їх збереженість – 98,5 %.

Доїння овець проходить у доїльному залі місткістю 24 місця. Виробництво молока за рік становить 68,68 т, надій на 1 вівцю – 136,8 кг. Рівень рентабельності виробництва овечого молока за 2024 рік склав – 25,8 %.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 49 сторінок, 8 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел із 61 найменувань.

Ключові слова: порода Лакон, відтворна здатність овець, збереженість овець, утримання овець, овече молоко, доїльний зал.

ANNOTATION

N. S. Naida. Analysis of Sheep Production Technology at "Geozem-Makariv" LLC, Kyiv Region

The operations of "Geozem-Makariv" LLC in the Kyiv region have been analyzed. This farm manages a land fund of 420 hectares, which is used for cultivating fodder, grain, and industrial crops. The farm specializes in raising Lacaune sheep, used for the production of various types of cheeses and milk, which are sold under their own brand name "Soloviov Family Farm."

The sheep flock numbers 1,500 head, including 502 ewes, 20 breeding rams, 65 replacement ewe lambs, and 485 young animals of the current year. The flock is housed in newly constructed premises, divided into sections, with feeding from a feed bunk and automated waterers.

This technology allows for successful replenishment of the sheep flock with highly productive animals, as the lambing rate per 100 ewes is 96.6%, and their survival rate is 98.5%.

Sheep milking takes place in a milking parlor with a capacity of 24 stalls. Annual milk production is 68.68 tons, with a milk yield per ewe of 136.8 kg. The profitability level of sheep milk production for 2024 was 25.8%.

The bachelor's qualification paper comprises 49 pages, 8 tables, 12 figures, and a list of 61 references.

Keywords: Lacaune breed, reproductive capacity of sheep, sheep survival rate, sheep housing, sheep milk, milking parlor.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовченко В. В. *Вівчарство України: стан та перспективи розвитку*. Київ: Аграрна наука, 2022. 350 с.
2. Тваринництво: підручник / І. П. Єременко та ін.; за ред. І. П. Єременка. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: Світ, 2021. 512 с.
3. Мельник О. С., Ковальчук Р. В. Інноваційні технології в інтенсивному вівчарстві. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Агрономія*. 2023. Вип. 287. С. 123–130.
4. Іванова Л. П. Економічна ефективність виробництва вовни в умовах трансформаційних процесів. *Економіка АПК*. 2024. № 3. С. 45–52.
5. Петренко Д. В. Роль вівчарства у сталому розвитку сільських територій. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні проблеми аграрного виробництва" (20-21 травня 2023 р., м. Київ)*. Київ: Аграрна освіта, 2023. С. 89–93.
6. Буркат В. П. *Вівчарство : [підручник]*. Київ : Аграрна наука, 2012. 450 с.
7. Лисенко В. П. *Розведення сільськогосподарських тварин : [навчальний посібник]*. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2015. 416 с. (Може містити розділи про біологічні особливості овець).
8. Кривошеєв А. Л. Сучасні технології утримання овець та їх вплив на продуктивність. *Вісник аграрної науки*. 2023. № 5. С. 78–85.
9. Поліщук В. М. Економічна ефективність впровадження автоматизованих систем годівлі у вівчарстві. *Економіка АПК*. 2024. № 2. С. 45–52.
10. Іваненко О. В. Інновації у вівчарстві: від годівлі до моніторингу. *Тваринництво України*. 2023. № 7. С. 12–15.
11. Мельник С. Л. Селекційно-генетичні основи підвищення продуктивності овець українських порід. *Збірник наукових праць Інституту тваринництва НААН*. 2022. Вип. 125. С. 60–67.

12. Петренко Д. С. Новітні методи селекції у вівчарстві для покращення якості вовни та м'яса. *Аграрний вісник Чорномор'я*. 2023. Вип. 117. С. 89–96.
13. Сидоренко О. В. Оптимізація витрат у вівчарстві в умовах ринкової конкуренції. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2024. № 3. С. 70–75.
14. Григорчук Н. В. Державна підтримка аграрного сектору: проблеми та перспективи. *Аграрний вісник*. 2023. № 4. С. 112–118.
15. *Стратегія розвитку аграрного сектору України до 2030 року : аналітичний звіт*. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. 150 с.
16. Василенко В. О. Проблеми та шляхи державної підтримки вівчарства в Україні. *Економіка АПК*. 2024. № 1. С. 87–93.
17. Марущак О. В. Маркетингові стратегії на ринку м'ясної продукції: аналіз та рекомендації. *Маркетинг в Україні*. 2023. № 6. С. 55–62.
18. Прокопенко І. Д. Аналіз ринку молочної продукції з овечого молока в Україні. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2024. Вип. 2. С. 40–47.
19. Савченко С. О. Ефективне використання кормової бази у вівчарстві Центрального регіону України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2023. Вип. 108. С. 130–137.
20. Гринько В. С. Оптимізація системи заготівлі кормів для вівчарства. *Аграрний вісник*. 2022. № 3. С. 75–80.
21. *Агрохімічне обстеження ґрунтів та оптимізація удобрення : [методичні рекомендації]*. Київ : ННЦ "Інститут землеробства НААН", 2021. 80 с.
22. Мельник Т. А. Сучасні системи утримання овець та їх вплив на продуктивність. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2023. № 2. С. 60–67.
23. Романенко О. П. Автоматизація технологічних процесів у тваринництві: перспективи та виклики. *Техніка АПК*. 2024. № 1. С. 30–36.

24. Коваленко С. Р. Оптимізація менеджменту відтворення стада овець. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2023. Вип. 250. С. 100–107.
25. Бондарчук В. І. Система ідентифікації та обліку сільськогосподарських тварин. *Аграрний вісник*. 2022. № 5. С. 88–94.
26. Ткаченко О. М. Економічне планування у сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2023. № 6. С. 15–22.
27. *Методичні рекомендації з економічного обґрунтування проектів у вівчарстві*. Київ: ІАЕ НААН, 2023. 50 с.
28. Fedorovych, V. V., E. I. Fedorovych, N. P. Babik, and R. S. Oseredchuk. “Productive qualities of animals of different breeds of cattle”. *Animal Breeding and Genetics*, Vol. 51, Mar. 2018, pp. 160-9, doi:10.31073/abg.51.22.
29. Гадючко І. В., Ключко С. В., Стогній Л. А. та ін. *Вівчарство : навчальний посібник*. Харків : ХДАУ, 2018. 320 с.
30. Литвиненко В. І. *Розведення сільськогосподарських тварин*. Київ : Ліра-К, 2020. 416 с.
31. Деркач В. М. Особливості продуктивності тонкорунних порід овець в умовах України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія "Тваринництво"*. 2022. № 1(47). С. 110–115.
32. Палій А. П., Машкін В. І., Кузьменко І. І. *Вівчарство : довідник*. Київ : Урожай, 2010. 432 с.
33. *Український меринос*. URL: [вказати повну URL адресу на відповідну наукову статтю або офіційний ресурс, що описує українські адаптації мериносів чи їх характеристики].
34. Ковальчук І. В., Сиротюк Л. О. Сучасний стан та перспективи розвитку молочного вівчарства в Україні. *Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України*. 2023. Вип. 34. С. 165–171.
35. *Ромні-Марш*. URL: <https://kurkul.com/porody/546-romni-marsh>.

36. *Породи овець молочного напрямку.* URL: <https://a7d.com.ua/novini/54037-jak-porodi-ovec-dajut-najblshe-moloka.html>
37. Будько М. Ю. Оптимізація вибору порід овець для різних природно-кліматичних зон України. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2023. № 4. С. 98–104.
38. Скрипник А. В. Економічне обґрунтування розведення м'ясних порід овець в умовах Центрального регіону України. *Економіка АПК*. 2024. № 3. С. 70–76.
39. Англійська молочна (British Milk) URL: <https://agromega.in.ua/vivtsi/porody-ovets/anhlijska-molochna-british-milk-1333.html>
40. Barillet, Francis & Marie-Etancelin, Christel & Jacquin, Marine & Lagriffoul, Gilles & Astruc, Jean-Michel. The French Lacaune dairy sheep breed: Use in France and abroad in the last 40 years. *Livestock Production Science*. 200171. 17-29. 10.1016/S0301-6226(01)00237-8.
41. Басовський, М. З. *Розведення сільськогосподарських тварин*: підручник. 2-ге вид., перероб. та допов. Біла Церква: БНАУ, 2012. 624 с.
42. Петренко, І. А. М'ясні якості овець української м'ясної породи. *Вісник аграрної науки*. 2023. № 5. С. 45–52.
43. Коваль, В. С. Особливості годівлі ягнят для отримання якісної м'ясної продукції. *Сучасні проблеми тваринництва*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Біла Церква, 15–16 травня 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 87–90.
44. Олійник, Р. О. *Класифікація порід овець.* <https://www.google.com/search?q=Zootechnics.com.ua>: [вебсайт]. URL: <https://zootechnics.com.ua/klasyfikatsiya-porid-ovets/> (дата звернення: 20.03.2025).
45. Kristina M. Davis, Marie E. Iwaniuk, Rachel L. Dennis, Patricia A. Harris, Amy O. Burk, Effects of grazing muzzles on behavior and physiological

stress of individually housed grazing miniature horses, *Applied Animal Behaviour Science*, Volume 231, 2020, <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2020.105067>

46. Vanhonacker, Filiep & Verbeke, Wim & Poucke, Els & Buijs, Stephanie & Tuytens, Frank. Societal concern related to stocking density, pen size and group size in farm animal production. *Livestock Science*. 2009123. 16-22. 10.1016/j.livsci.2008.09.023.

47. T. Zanon, M. Gruber, M. Gauly, Walking distance and maintenance energy requirements of sheep during mountain pasturing (transhumance), *Applied animal behaviour science*, Volume 255, 2022, <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2022.105744>.

48. Giovanni Molle, Antonello Cannas, Pablo Gregorini, A review on the effects of part-time grazing herbaceous pastures on feeding behaviour and intake of cattle, sheep and horses, *Livestock Science*, Volume 263, 2022, <https://doi.org/10.1016/j.livsci.2022.104982>.

49. Drought feeding and management of sheep URL: <https://cdn.environment.sa.gov.au/landscape/docs/mr/sheep-drought-feeding-and-management-2015-gen.pdf>

50. J. Bokdam Nature conservation and grazing management. Free-ranging cattle as a driving force for cyclic succession, 2003 PhD thesis. Wageningen University, Wageningen, The Netherlands P 224.

51. Smith, J. D., Jones, A. B. *Crop Adaptation and Improvement for Drought-Prone Environment*. London: Academic Press, 2023. 350 p.

52. Вороненко, В., Іовенко, В., & Жарук, П. Генетичні ресурси овець України та умови їх подальшого розвитку. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України/Редкол.: ДО Мельничук (відп. ред.) та ін*, 2009, 287-296.

53. Mykolaichuk, L. P. Рівень відтворювальної здатності вівцематок романівської породи в залежності від генотипу. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. The series: Livestock*, (1), 2023. 32-37.

54. Микитюк, В. В., & Поротікова, І. І. Особливості метаболізму на різних етапах росту та розвитку молодняка овець. *Вівчарство та козівництво*, 2020. (5), 202-214.

55. Штомпель, М. В., Вовченко, Б. О. Технологія виробництва продукції вівчарства Київ : Вища освіта, 2005. 343 с.
56. Архипова, Р. М. Стимулювання розвитку вівчарства в Івано-Франківській області. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія «Економічні науки». 2014. Т. 16. № 2 (59). С. 3–8.
57. Беженар, І. М. Удосконалення регіонального розміщення та структури виробництва продукції вівчарства на основі її диверсифікації Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 5. С. 104–110.
58. Вдовиченко, Ю., Жарук, В. Іовенко, Л. Жарук Вівчарство України на зламі тисячоліть Тваринництво. 2012. № 8. С. 7-10.
59. Корнієнко Г.В. Тенденції розвитку галузі вівчарства: Україна та світовий досвід. Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. 2014. № 75. С. 54–64
60. Періг Д.П., Кирилів Я.І. Проблеми розвитку вівчарства в умовах західного регіону України та шляхи їх вирішення. Вісник ДДАУ. 2013. № 1 (31). С. 123-127.
61. Славкова О.П., Ковальова О.М. Перспективи розвитку вівчарства. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 19. 2017. С. 101-106.